

▲ De graftombe van Ter Kuile werd in 1899 gebouwd en begint nu sporen van verval te vertonen. FOTO FRANS NIKKELS

Unieke graftombe heeft dringend een opknapbeurt nodig

Het is een graftombe zoals je die zelden nog ziet in Nederland. Ruim een eeuw na de aanleg van het ondergrondse familiegraf van Hendrik ter Kuile staan de nabestaanden voor een dilemma: hoe behoud je dit voor volgende generaties? „Dit is zo uniek.”

Mandy de Jong

Enschede

Van dit formaat zijn er naar schatting namelijk nog maar drie in heel Nederland. De grafkelder van de fabrikantenfamilie Ter Kuile op de Oosterbegraafplaats telt liefst 24 grafnissen. Hendrik ter Kuile ligt hier samen met zestien familieleden, de laatste bijzetting was in 2004. Wat betekent dat er nog zeven nissen beschikbaar zijn. Maar voor hoe lang nog?

Lekkage en verzakking

„Wij vinden dit dermate uniek dat we ervoor hebben gekozen de grafkelder op te knappen”, zegt voorzitter Arnoud Touw van de onlangs opgerichte Stichting Familiegraf H. ter Kuile. „We willen het op een nette manier achterlaten voor de volgende generatie.” Voordat het zover is moet er nog wel het een en ander gebeuren.

De graftombe werd in 1899 gebouwd en begint nu toch echt sporen van verval te vertonen. Zo is er onder meer sprake van lekkage, verzakking van de zuilen en roestvorming van ijzeren delen. En dat valt eigenlijk nog best mee als je bedenkt dat veel onderdelen nog origineel zijn: de gehele kelder, de grafzerken, de tussenmuur, de hekken en de ijzeren luiken.

Rijksmonument

De graftombe ligt op een prominente plek centraal op de Oosterbegraafplaats, direct naast het graf

van Edo Bergsma. Hij was ruim 35 jaar burgemeester van Enschede en had veel contact met Hendrik ter Kuile. Omdat de Oosterbegraafplaats een rijksmonument is, zal de renovatie van de grafkelder eerst beoordeeld moeten worden door de monumentencommissie van de gemeente. De vergunningaanvraag is onlangs ingediend.

Zoals het er nu uitziet is het Ter Kuile onwaardig

– Arnoud Touw, voorzitter Stichting Familiegraf H. ter Kuile

Voorzitter Arnoud Touw: „We zijn hier al even mee bezig. Het plan is de renovatie in etappes uit te voeren, want het is redelijk omvangrijk. Ook wat betreft de kosten.”

Rond 60.000 euro

Het onderhoud en het beheer van de grafkelder zijn daarom ondergebracht in de Stichting Familiegraf H. ter Kuile. „Dat maakt het ook eenvoudiger om bij partijen als de provincie aan te kloppen voor het verkrijgen van aanvullende financiële middelen”, zegt Touw.

De financiën zijn nog niet rond. „We weten ook nog niet exact over welk bedrag we praten, want dat wordt door een extern bureau onderzocht. Maar dat kan maar zo rond de 60.000 euro zijn en dat hebben we niet zomaar op tafel liggen.”

De nabestaanden maken er werk van. De graftombe is niet alleen uniek in Nederland, maar heeft ook een emotionele waarde. Arnoud Touw: „Nabestaanden willen hun ouders daar goed laten liggen. Zoals het er nu uitziet is het Ter Kuile onwaardig. Zo'n graf moet je met respect behandelen en beheeren.”